

EL BORINO

Setmanari il·lustrat
20 cms.

ANY IV. N.º 117

18 FEBRER 1926

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: 2'50 PTES. TRIMESTRE

LA CORRESPONDÈNCIA A L'ADMINISTRACIÓ: ANGELS, 22 I 24. — BARCELONA

Carnestoltes?

Què porta aquest individu al cap? Un cul de cadira? Un garbell? Podria ésser l'una cosa i l'altra. D'homes que en comptes de cap tenen un cul de cadira o un garbell, no us penseu, n'hi ha. Es clar, per uns caps així tot passa, hi passa tot menys idees i pensaments de persona. Hi passen totes les ximpleries i encara totes les follies, hi passen tots els fums i tots els bafs, tots els mals esperits.

Caps de garbell o de cul de cadira, ara, Carnestoltes, l'abillen qui-sap-lo, com persones de respecte. També n'hi ha que a les mans duen el garbell, per on fan passar tot el gra que poden i moltes "propines". Oidà!

2. - EL BORINOT.

A V A N T

El món camina sempre, talment que li pesés damunt una maledicció com la d'aquell jueu; el món camina sense no mai deturar-se, i, com és lògic, tot ço qui és damunt el món també camina, sense les *pannes* ni trencaments de la maquinària locomòbil. Enllà, enllà sempre, doncs, la humanitat que trasteja per damunt de la crosta terràquia fa sa via caminant endavant vers el progrés, la civilització i a l'encalç de la llibertat.

Les evolucions i les revolucions vénen a ésser granellades que, de tant en tant, es presenten en la part tegumentària que forma la superfície exterior d'aquesta massa d'homes tan poc humana, i amb més coïssor que la urticària. No és res, però, de perillós. Amb uns quants *directes*, repartits pels encarregats de fer estar quiet tothom, retorna, automàticament, la normalitat, per bé que els mastegots i nyanyos conseqüents són guardats com objectes de valor.

Sembla que, després de tants mils d'anys de caminar, seria hora de deturar-se. No ho deu pas ésser, car bell punt es presenten els primers símptomes d'afebliment, torna una foguerada que remou les sangs, fa vibrar els nervis, i redreçant-se tot d'una fa que els més vells semblin joves i els joves semblin vells de tan conservadors i assenyats com es captenen. Aquesta mena de contrasentit té la seva explicació que els qui s'han entretingut a estudiar els entortolligaments del cervell us detallen en peces menudes fent-vos veure clar—segons diuen—el com, quan i per què sobrevenen aquestes coses naturals de la humana naturalesa (?) cada dia més estudiada i, també, cada dia més incompresa, segons l'opinió d'un altre rengle de savis que diuen, expliquen i afirmen tot el contrari de llurs confreres.

Un “*natura non facit saltus*”—així, tal com pinta—us engeguen en llatí entre cap i coll deixant-vos bocabardats sense saber què cosa replicar al *facit saltus*, car si tots els que han fet el salt s'haguessin trencat les barres ni els adobacossis no donarien l'abast a refer la trencadissa ni els llauners no hi veurien de contents amb tanta pressa a fer soldadures.

Capim clarament l'axiomatisme del “*natura non facit saltus*”—ço que vol dir que fer el *salt* no és indescomptable en aquelles natures que ja ho tenen per natural. Com si diguéssim el saltar de les llagostes i altra faram per l'istil és cosa natural; per això tenen els saltadors i, el saltar els és tan propi com a les sangoneres el xuclar i als papagalls el xerrar sense saber el que diuen.

La humanitat—que es veu que és una cosa molt complicada—té de tot. Així com el món té l'espai, la terra i el mar, i alhora l'espai té estels, planetes i cometes; la mar peixets, peixos i peixassos que fins i tot es porl'oli; la terra muntanyes, valls i rius i un bé de Déu de bèsties, que n'hi ha per anar a veure'n les bestieses que fan, la humanitat és més que tot això, encara.

Amb el rodar del temps s'hi han fet moltes millores i descobriments. En el ram del progrés inventant la ciència, la literatura, la política i altres entreteniments que, a voltes, donen pregons disgustos a les famílies respectives. En el ram de la civilització ha estat possible d'establir les cultes curses de braus, l'elegant football i els refinats encontres de boxa i, finalment, amb el “*cuento*” de la llibertat ens han encolomat la llei seca, els gasos asfixiants, els canons del quaranta dos, sense l'enfilall de joguines per trencar ossos i fer macadures.

La carnadura de la humanitat ha estat sempre la mateixa, per bé que, segons els temps, se l'ha abillada amb

VOLVES

ropatge diferent fins quasi fer-ne total supressió, especialment en el sexe femení. Potser es deu a aquest alleujament de roba que es camina més de pressa esdevenint-se coses que serien sorprenents si ja no estéssim guarits d'espants.

Familiaritzats amb la velocitat, ens llencem a la bojar vertiginosa fins a l'embriaguesa que fa rodar el cap amb un voltatge on es perden els compres i quelcom més.

Hom s'aconhorta de saber que el món camina amb nosaltres i, caminant nosaltres, és lògic i natural que també camini la processó, que a alguns els va per dins. Avant, doncs, caminem, que a un lloc o altre arribarem.

EL DOCTOR ARMILLA.

Amb el vaixell "Meteor" són arribats a Barcelona alguns turistes nord-americans que han vingut per contemplar i prendre vistes de les obres de la Plaça de Catalunya.

NO DEIXEU DE COMPRAR

POEMA PASTORAL

DE J. PUIG I BOSCH

amb il·lustracions de

NICOLAU RAURICH

A TOTES LES LLIBRERIES: 5 PESSETES

El dia 11 es commemorà l'aniversari de la República a Espanya de l'any 1873.

A una hora determinada, tots els correligionaris hi dedicaren un minut de silenci.

Heus aquí el que pot la moda, que ara com ara és fer mutis.

* * *

"El Pla de Bages", diari de Manresa, ha escrit l'elogi de la República.

Es veu que vol estar bé amb la censura.

* * *

Núria és a l'ordre del dia.

Aquest carnaval la muntanya, per amor de la seva esplèndida nevada s'ha vist visitadíssima.

Els qui no han tingut temps o "disponibilitat" per anar a la muntanya, a peu pla de la Rambla han trobat la manera de demostrar la seva afició anant al bar Núria.

Visca Núria! (ara com ara, el crit és permès).

* * *

Caillaux en un discurs pronunciat a Le Mans exhorta els francesos a tenir confiança i paciència.

Dos articles de primera necessitat. Ho sabem per experiència.

* * *

S'ha celebrat el carnaval. Ha estat una cosa magnífica. Fins i tot s'han concedit premis oh! de cinc duros!

Quina esplendidesa!

Heus aquí una bella manera d'estalviar pessetes. Com? Molt senzill: la casa o raó social que ofereix un premi de 25 pessetes surt dues o tres vegades, entre publicació de cartell i ressenya, a tots els diaris. Aquest anunci, fet en forma d'anunci corrent, li costaria molt més.

PETIT & PATAUD.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

4. - EL BORINOT.

POEMA PASTORAL

Fragment (1)

Zanoé, comptava les hores tan afanyosament que no li passaven tan de pressa com ell ho volia. Ell, sabia que Melicrisa no podia tardar, que ja era camí de la font i girava el cap de tant en tant envers aquella via, no per a recollir una ratxada de llum i endevinar-la, sinó per a oir un petit brogir pressentint la seva arribada.

Les ovelles anaven pasturant aquietadament, esbrotant arbrissons mentre el pastor sentia més a prop la primavera, l'esperança més viva encara. Les onades d'enyorança van arribar fins als llavis que amb el ritme de la font va tremolar-hi una cançó que l'aprenien els ecos i se l'emportaven sempre molt lluny.

ZANOÉ

Canta la font la cançó
que duu l'encís d'enyorança;
cada gemec una flò
que té sentors d'esperança.
Canta un somriure d'abril
pel naixement de poncelles;
cap madrigal més gentil
hauran oït les donzelles.
I amb l'euritmia bella de la font rega-
lada seguia el pastor,

ZANOÉ

I jo el que canto és l'amor
de l'amor meva estimada:
si jo no hi veig, tinc un cor
per a l'amor venerada.

Jo la conec per el pas
talment si fos la manyaga:
tant si jo baixo al ras,
baldament fos a l'obaga.

La cançó del pastor era ja com un foc
en un basterral, era un plany amb totes les
grandiositats d'un himne,

ZANOÉ

Jo no sé el que és aqueix sol
que tant em colra la cara;
jo no sé el que és ventijol;
jo no sé el que és la llum clara.

Prò dins d'aqueixa foscó
he vist lliscar una estrella:

tinc un sol ell dins del cor;
ja sé el que és una poncella.
He oblidat de la flauta
fins tota bella cançó...

Un pastor vell amb un feix d'anyades a
l'esquena arribà i en el lloc, com que hi
feia de bon reposar, va deturar-s'hi.

PASTOR VELL

Pastor!

ZANOÉ

Que Déu nos dó bon dia.

PASTOR VELL

En recer tan ombrador,
sol hi raus, sens companyia?

ZANOÉ

Sol i ben sol, sens afany.
Seieu, si us plau, l'hora és clara.

PASTOR VELL

Pastor, pastor, si és engany...

ZANOÉ

Engany dieu?...

PASTOR VELL

Per ta cara.

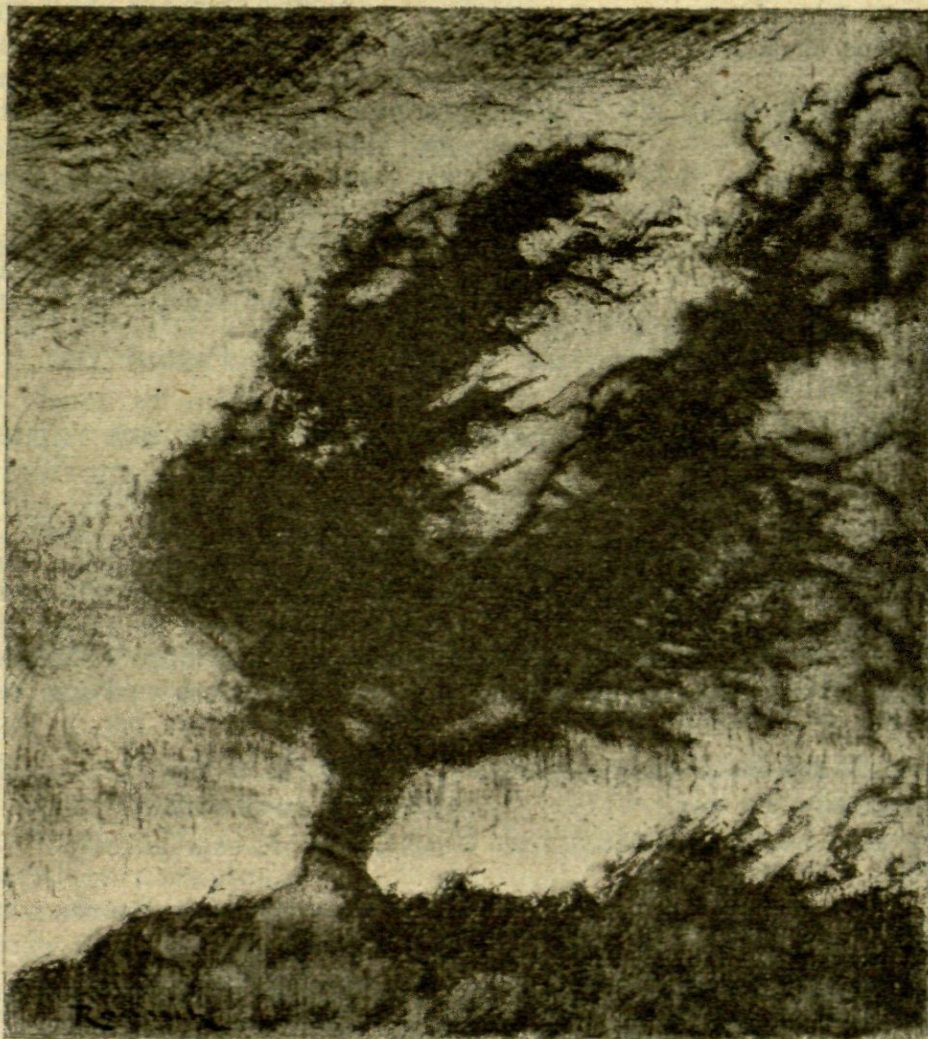
Zanoé restava encès com les santes apa-
ricions de les ànimes del purgatori; també
pietosament juntava les mans com les que
devotament besàvem quan érem infants en
trobar-les en les estampes que tenia l'àvia
al cap del coixí de fer puntes.

PASTOR VELL

I tu no saps que l'amor
és la vivor d'una flama
que no s'amaga en el cor;
que quan més xic, ell més clama?...

ZANOÉ

Parleu, parleu, que escoltar
no sé el per què tant m'agrada;
només voldria parlar
per nomenar l'estimada.
No puc dir res, perquè el si
jo no sé el que tant m'arbor.

« Agonia de
l'amor »

N Raurich

Com si revingués d'un somni, amb l'an-
sietat del que espera una sentència pregun-
tava

ZANOÉ

No hi ha un mal fat per a mí?...
sols el pensar-hi m'astora.

Que m'arrabassin la flor,
cregueu, tinc por cada dia;
aqueixa flor és el cor,
jo, tinc per cor a l'aimia.

PASTOR VELL

Qui te la pot afollar?

ZANOÉ

Ah, sols la malastrugança
pot el meu si traspasar.
El pastor es resignava amb una ferida
que li esberlava el cor i seguia:

ZANOÉ

mentre no em llevi esperança...

PASTOR VELL

Calma, pastor, que a tots plau
el teu amor de muntanya.
(El pastor descobria un catau que esgar-
rifava).

ZANOÉ

Hi han escorçons en l'afrau!
fila sens treva l'aranya!

PASTOR VELL

Calla, pastor. Saps què dius?
Tota la seva joventut se li tornava ra-
diosa, li fulguraven els ulls malgrat la im-
mensor d'aquells dos abismes.

ZANOÉ

Sabeu qui és l'estimada?

6. - EL BORINOT.

PASTOR VELL

Cert, i potser tu te'n rius,
sabem qui és i ens agrada.

ZANOÉ

Hi vénen bé? Els és bo?

PASTOR VELL

Tan bo, que el goig no s'amida.

ZANOÉ

Que en sou de bo, o Senyor!
si m'heu fet orb, deu-me vida!

PASTOR VELL

Sadolla n'és l'encontrada
pel teu amor que és tan viu...

ZANOÉ

O Melicrisa, estimada
no veus que el món se'ns en riu?
L'alegria del pastor ja tenia l'amplitud
del símbol i la immensor del misteri.

PASTOR VELL

Pastor, què dius en desvari?

ZANOÉ

Ben cert, mireu: tinc un cor,
Però no hi veig...; quin calvari
amar sens veure l'amor.

Só consirós com la lluna
que em conten vola pel cel,
i la cançó: que ella és bruna
i baixa al llac ple de gel.

Quan ella em parla i em guia,
jo, estenc el braç sobre el pit:
sento un recel, gelosia;
si me'l pendran: tan florit!

Com jo no hi veig: si l'enganyen!
per ella, jo, no puc ser:
per una flor, tants s'afanyen!
per una flor, quin verger!

El pastor passava una agonia; talment
com si l'amor li esclés la vida, anava des-
fent-se amb estellicons i complantes, amb
esperances i records.

ZANOÉ

Ben prest lleveu-me l'aimia!
ah só l'orbat; pobre amor!...
Si perdurés ben bé mia,
bé n'haja! seu és el cor.

Però, què vol per amar-me?
jo no sé que puc valer.
Sense visió puc casar-me?
Dieu-me prest, què haig de fer?

Llà d'enllà el caminó arribaven les do-
nes amb els cànctics com era de consuetud;
els abraçaven fortament com si fos el tre-
sor de l'agre de la terra i eren elles tan
forçudes que en portaven quatre sense pe-
na. Quan els tenien a vessar els lligaven
per l'ansa amb un llivant que els hi pas-
sava pel muscle i amb el braç apuntalat als
lloms refeien plegades la cursa per a obli-
dar-se del cansament. La remor era més
propera i Zanoé massa arborat.

PASTOR VELL

Calla que vénen les dones
a cercar l'aigua; ens veurem.

ZANOÉ

Les tardes ara són bones...
No havia acabat de parlar que varen arri-
bar les dones aiguaderes, arremangades, de-
cidides pressentint la vivor de l'istiu; els
saludaren com sempre agradoses, però sem-
pre amb la sedegor d'una revelació.
Elles s'interessen per a tot, perquè tot
és fet per a elles.

LES AIGUADERES

Avi pastor, com anem?

ZANOÉ I PASTOR VELL

Bé, al bon Déu li és grat
dar-nos una hora tan bella...

PASTOR VELL

Bella...

ZANOÉ

I gentil, veritat?

UNA DE LES AIGUADERES

Sí, com la teva donzella.

La mirada del pastor va esgarriar-se,
aquells ulls enfavats van remoure's i com
l'espiga que s'espargella en sentir la flor
en cada gra van romandre tremoladissos
mentre pujava als seus llavis un testimoni
d'afecte tan viu, que admirava i corprenia
encara més, en veure'l que el vessava mi-
rant el cel que li aflamava la faç que ja
tornava a ésser altra vegada roenta.

ZANOÉ

Meva donzella haveu dit?
Digueu la meva estimada.
Es fil de llum per ma nit:
tota la flor del meu pit
és per l'amor venerada.

- Gràcies, moltes gràcies, marquès.
- Princesa, sou una flor de bonica.
- Gràcies, moltes gràcies, senyor comte.
- Princesa, teniu els ulls d'una fada, i els peuetes d'un àngel.
- Gràcies, moltes gràcies, príncep.
- Demanaré la vostra mà.
- Gràcies, moltíssimes de gràcies.
- Serem feliços... sóc cert d'ésser amat per vós.
- Un milió de gràcies per la meva part...

I ningú no arribava a demanar la seva mà; davant una manera així de respondre, tot futur possible promès s'esquitllava i no es tornava a veure mai més.

Aquesta conducta començà a preocupar els Reis, els quals de mica en mica perdien amistats i relacions.

—Filla meva—va dir un dia la reina a la seva filla—, tanmateix ja hauria d'ésser l'hora que comencessis a sentir inclinació per algú.

—Ja... tanmateix hauria d'ésser l'hora que comencés a sentir inclinació per algú.

—Em fa por que és que no sàpigues manifestar-lo, el teu amor.

—Sí, mamà: em fa por que és que jo no sàpiga manifestar-lo, el meu amor.

—Mira, escolta: si algú et parla de casar-se amb tu, t'has de deixar guiar segons les seves mateixes paraules.

—Sí, mamà: Si algú em parlarà de casar-se amb mi, em guiaré segons les seves mateixes paraules.

I l'ocasió es va presentar aviat: la princesa va procurar, naturalment, de fer-se honor.

Era una dolça tarda d'autumne i la princesa es passejava pel jardí al costat d'un príncep que volia demanar-la per esposa.

Els dos joves—ella i ell—caminaven lentament per un passeig ombrejat de superbes nogueres. I heus aquí que, arribat un moment, el príncep li digué: —Princesa, perdoneu el meu atreviment: us voldria fer ma esposa.

La princesa, que havia de guiar-se seguint les paraules del jove... no va respondre, per no trobar la frase justa de dir. El príncep es va creure que potser havia estat massa atrevit i, confós, digué: —Princesa, perdoneu-me... però és que vós no sentiu res per mi?

La princesa aleshores, guiant-se segons les paraules del príncep, va fer:

—Ah, príncep, i vós no escolteu res per mi?

“No escolteu res?”... Ho hauré entès malament, va pensar el príncep, i afegí:

—Princesa, sou adorable i sense vós jo no sabria viure.

—Príncep, també vós odoreu bé i jo no sabria viure sense vós.

—Em feu feliç!... Ben tost demanaré la vostra bella mà.

—Gràcies, vós també em feu feliç... No podré menys de demanar el vostre bell peu.

La princesa seguia les regles que li havien donat. El príncep, amb l'agitació en què es trobava, no l'acabava d'entendre bé, o millor dit es creia que no l'entenia ben bé quan li semblava sentir de la princesa aquells disbarats. I corrents se'n va anar al Rei i va demanar-li la mà de la filla.

Per fi!... Rei i Reina tocaren el cel amb totes dues mans i prepararen ràpidament les més sumptuoses festes.

Els dos joves es casaren.

Però no era passada una setmana que el príncep venia a queixar-se als sogres.

—Què m'heu donat? Una nina de fusta?—i plorava.

—No és cas de plorar, fill meu—provava de conhortar-lo el Rei, que sentia al cor com una punta de remordiment—veuràs: això que avui et sembla una desgràcia, et semblarà una sort després... vés a saber...

I el gendre s'entornava a casa amb un bri d'esperança al cor; però bell punt es trobava frec a frec de l'esposa, es descoratjava completament i es desesperava. Sinó que de mica en mica, com passa en totes les coses d'aquest món, al príncep se li va fer pell morta sobre la seva desgràcia i acabà per no pensar-hi més. I es lliurà de ple al conreu de les immenses plantacions de nogueres que havia rebudes en dot del sogre.

* * *

Però vingué un dia que el gendre va haver de donar raó al sogre i fou molt content d'haver-se casat amb una donzella de fusta.

Feia prop d'un any que una terrible secada agostava tots els termes del príncep, i a desgrat de pregàries i invocacions, el cel romania sempre límpid i serè, mentre les llavors i els arbres morien d'eixutor, invocant una mica d'aigua que els vingués a refer.

Però un jorn, tot d'una, la gent no s'ho esperava, heus aquí que el cel es cobreix de núvols, zig-zaguegen els llamps, esclaten els trons i l'aigua comença a caure, rabent espessa com llibants.

—Gràcies a Déu, per fi! Ja era hora!—cridaven els pagesos.

Queia la pluja i durava, durava. Tant que ja semblava que no volia pas parar. Els pagesos començaren a rondinar i a queixar-se:

—Tanmateix ja fóra hora que s'acabés! Tanmateix aquesta pluja comença a esdevenir nociva! Les plantes s'hi podriran!

Planys endebades. La naturalesa no segueix la voluntat dels homes, té les seves regles i les seves lleis davant les quals no hi ha més remei que doblegar-se.

Com de fet, que totes les coses anaren doblegant-se al seu imperi. Les cases—de primer les més velles, acabat les noves—s'enrunaven. Els rius es desvoraven, els arbres queien i eren enduts amb violència. L'aigua tèrbola, fangosa i remorosa investia totes les coses per tots costats com més anava més amenaçadora i inexorable, mentre continuava caient del cel amb fúria, amb ràbia, pitjor que una maledicció.

Cadascú, naturalment, com s'esdevé en tot perill greu, cadascú pensava a salvar la pell pròpia, ningú no es preocupà del rei (el príncep) ni de la reina.

Sinó que la reina (la princesa) romania impassible en front de tant de fang que investia, amenaçant de tirar-lo en terra, fins i tot el gegantí palau reial. El príncep plorava i li deia, desesperat:—Estúpida pepa, què farem? No t'afanyes per res? Tota la ciutat és desapareguda, la gent és ofegada. Per què el teu pare no ens fa venir socors? Què hem de fer? Parla!

—Parla tu—responia la princesa, impassible.

D'un cop, l'aigua roncadora i negra de fang irrompé fins allí dalt on eren

PONDERANT UNA GRAN VOLUNTAT

*Que no us vulga més que a mi,
Que no us serveixi, senyora,
Que eixiu d'eix cor que us adora,
Que m'oblid' del que us volguí;
Que em pesi del que patí,
Que algun altre us vulga més,
Que amor nou em tingui pres,
Que a altra major glòria aspiro,
Que per vós jo no sospiri
Es, senyora, per demés.*

GLOSSA

Abans les esteles pures
Dintre la mar nedaran
I los peixos lluiran
En les eternes altures:
Amb morrions les criatures
I amb petos d'acer molt fi,
Es veuran mamar i eixí
En campanya los soldats
Amb gambuixos i faixats,
Que no us vulgui més que a mi.

Abans estaran els rius
Sens aigua i els boscs sens fulles
I los sastres sens agulles,
I sens cendra los calius:
Baix l'aigua faran els nius
Els ocells, i la traïdora
Guineu, amb la ponedora
Gallina abans dormirà
Abans el bou volarà,
Que no us serveixi, senyora,

Abans els mansos anyells
Als llops aniran seguint,
I a l'àliga perseguint
Els pinsans i passarells,

En lloc de tallar cabells
Amb navalla o amb tisora
De destrat i podadora
Tots els barbers usaran;
Malves abans no eixiran
Que eixiu d'eix cor que us adora.

Abans els galls aniran
Apartats de les gallines
I mil coses peregrines
Passades ens contarán;
I llargament escriuran
Sobre estirat pergami
Del que ha passat fins aquí
Les formigues gran història;
I abans no es tindrà memòria,
Que m'oblid' del que us volguí;

Abans eixiran del mar
A habitar per les ciutats
Les balenes i agullats,
I en l'aire els veureu volar:
Abans veureu passejar
Per los camps el bou marí
Amb la morena i delfí:
I fer danses ordenades
Els peixos dins les panades,
Que em pesi del que patí,

Abans el metall més pur
Les dones avorriran,
I als reals desdenyaran
Diamants i perles del sur:
I tindran amor segur
Sense mirar interès
Ni demanaran mai res;
Sinó que amb correspondència,
Tindran llealtat i paciència,
Que algun altre us vulga més.

Abans dins cruels presons
Tindran les rates als gats
Amb manilles, i lligats
Els daran mil esclatons:
Dar-los han per los cantons
Assots comptats al revés,
I en les galeres després
Els condemnaran deu anys
Per venjar-se de sos danys,
Que amor nou em tinga pres.

Abans tot el firmament
A la terra baixarà
I de l'orbe pararà
El natural moviment;
Ben quiet estarà el vent:
I perquè tothom s'admiri,
Sense que ningú li tiri
Caurà a terra la perdiu,
I farà dins el plat niu;
Que a altra major glòria aspiiri.

Abans el feroç lleó
Estarà com un corder
Coneixent el que ha de fer,
Sols amb la menor raó:
I quan per sa inclinació
Contra algú alterat es giri,
Abans que aquell es retiri
li anirà a besar les mans,
Fent-li carícies molt grans,
Que per vós jo no sospiri.

Que pensar que ha de poder
Mudar ma ferma afició
Vostra ingrata condició
Es pensar i no saber:
Vostre, tot temps he de ser;
Que no ha d'ésser bastant res
Perquè deixi el que he emprès;
Ferm estic fins a morir:
Que deixar-vos de servir,
Es, senyora, per demés.

BONS CONSELLS A UNA MINYONA

*Vés a buscar espinacs,
minyona, puix tant ho vols:
Mes guarda que els caragols
no et toquin amb sos llimacs.*

Mira com poses el peu,
guarda bé, amada germana,
aqueixa roba de grana
que no té estima ni preu;
no en facis tela de sacs,
vés remirada com sols:
*Mes guarda que els caragols
no et toquin amb sos llimacs.*
D'aquella mostra argentada

l'engany, minyona, coneix;
que allò que plata apareix
és una baba malvada:
de l'exterior no et pags
que és capa d'enganyys i dols:
*Mes guarda que els caragols
no et toquin amb sos llimacs.*

No et fies de qui no es fia
d'algú, i amb ser ell tan moll
la casa se'n porta al coll
i per les banyes es guia:
no vagis per los obacs
que per allí hi van a estols:
*Mes guarda que els caragols
no et toquin amb sos llimacs.*

llibres & lletres

Quatre coses sobre la novella "Jo!" d'En P. Bertrana.

No tinc pas, com han fet alguns crítics en parlar de l'original novella "Jo!" d'En Prudenci Bertrana, de retreure-li el fet d'haver-nos biografiat d'una manera real, descarnada i crua, la psicologia del seu protagonista Dr. Daniel Pérez—metge filòsof—per considerar-ho poc moral i que pot portar mals precedents. Discrepo—sempre que en bastir una novella no es faci per un interès venjatiu—de l'opinió dels qui creuen que no tenen d'aprofitar-se de la vida dels vivents que tinguin una originalitat novellable. No solament no ho recrimino, sinó que ho defenso. Altre aspecte presentaria avui la nostra migrada i poc substantiva producció novellística, si els que han conreat aquest difícil gènere haguessin tingut—demés d'un estil planer i límpid—afició a l'estudi psicològic, trets d'observador i narrador perfecte. No n'hi ha prou per escriure una bona novella de posseir un estil brillant i un argument aprofitable i atractiu. Cal bastir les obres damunt de la realitat perquè no s'esfumin en frases sonores i fantasies sense solta. Es necessari que tinguin una ànima—bona o dolenta—si volem que interessin les persones que no tenen el gust malaltís de tant de llegir obres irreals d'on la vida és absent. Es imprescindible per escriure una novella veritable i duradora, que la vida hi bategui fortament. I com podrà fer-se això si no amb l'estudi profund de la psicologia del qui volem fer-lo el personatge central de l'obra? De quina manera es pot millor reflectiu la vida a una obra que descrivint conscienciosament la vida mateixa?

Jo em felicito que En Prudenci Bertrana—home de talent literari innegable—hagi estat el primer d'abordar amb èxit aquesta nova i descon-

guda—dintre la novella catalana—forma d'aprofitar per fins literaris la vida i els trets especials de les persones que ens volten. Es clar, però, que en aprofitar-nos-en, tenim el deure de no perjudicar la persona de què ens valem per donar un ambient real i palpitant a la nostra creació. La consciència de l'autor ja sabia comprendre fins a quin punt, pot, sense perjudicar, emprar la gama novellística que li proporcionin els seus conciutadans.

I serà exemplar i cavalleresc que l'autor si fa unes memòries i la seva existència ha estat relacionada o ha tingut contactes amb els seus personatges, no s'oblidi de retratar-nos la seva intervenció en la vida dels protagonistes. Aquesta és, per mi, l'única cosa que pot retreure's a En Bertrana; ja que no pot amagar-se que sembla que una estreta amistat va unir-lo un temps amb el Dr. Daniel Pérez.

Com també crec que el crític literari no té de posar-se en si és o no és moral el mitjà de què s'ha valgut l'autor per produir l'obra ni tampoc té d'analitzar el fi que persegueix i el que es proposa. Té de limitar-se clara i simplement a donar el seu criteri just i imparcial del mèrit literari, cultural i moral de l'obra en si, sense immiscuir-se en res més ni fer consideracions enutjoses, sobre la vida real que tinguin els individus novellats, car aleshores el crític, en lloc de fer un bé, fa sovint més mal que el novellador...

No puc deixar de felicitar l'extraordinari autor d'obres com "Nàufrags", "Proses bàrbares" i "Josafat" que, gràcies a ésser un "prosista sincer, mancat d'inventiva" hagi estudiat en les fons inestroncables de la vida i de la seva carn viva n'ha tingut la valentia de servir-nos aquesta novella formidable "Jo!" que figurarà indubtablement entre les seleccions

(Continua a la pàg. 14).

re pàgines i el seu
interessant. Preus:

14. - EL BORINOT.

llibresques de la nostra producció noucentista.

* * *

Crec que un dels millors encerts d'En Bertrana en "Jo!" és la justesa descriptiva. Llibre de memòries, no traspassa els seus límits naturals. La vida de l'obra, mai no es perd per les branques. Des de que comença fins que s'acaba, gira a l'entorn de la figura contradictòria del Dr. Pérez. Tots els personatges i protagonistes que apareixen al marc de l'obra—fins els més importants—només ens parlen de la seva vida quan està relacionada amb la del protagonista. Això fa que l'interès no decaigui i que una vegada començada la lectura del "Jo!" es vagi llegint amb interès creixent fins a l'acabament de l'obra. La supressió de capítols allunyats de l'argument, discursos morals que sovint trenquen el fil de l'obra, etc., etc., tares de les quals ni els més grans conreadors de la novella no s'han escapat, no es noten en el llibre d'En Bertrana. Aquesta és, doncs, una de les principals qualitats de la novella "Jo!".

* * *

Moments hi ha en aquest llibre, en què la nua i colpidora visió de la pobresa econòmica dels homes ideològics que viuen de l'intel·lecte, fan pensar amb aquesta munió d'escriptors de tots els caires que, mentre la multitud els aclama, viuen en la misèria més negra i encara, sovint, es troba molta de gent que els amarga l'existència volent-los restar els migrats i improductius honors de la seva obra! Trista realitat la de l'autor que passa gana i ni li donen el goig de veure admirada la seva producció i li fan tocar de peus a terra per les necessitats de l'existència! O, admirats deixebles del bon Mürger, també l'autor de "Jo!" sap posar en les memòries del seu protagonista la realitat poc brillant de la vostra penosa situació.

Finalment no està bé que es vulgui presentar la novella "Jo!" d'En Prudenci Bertrana com una cosa execrable, pel sol fet d'ésser el protagonista un home sense ètica. Aneu a saber si el qui tal digui estarà tip de llegir aberracions novellístiques de caràcter folletinesc i de les anomenades "blanques" on surten personatges fantasmagòrics pitjors que el Dr. Daniel Pérez.

No ens esverem per tan poca cosa; qui més qui menys, de Drs. Pérez tots n'havem tractat i en coneixem.

JORDI ARQUÉ.

Barcelona, 14-1-1925.

Els amics de les belles coses

En una reunió celebrada a la sala d'actes de la Biblioteca Popular de Valls el dia 7 de gener de 1926 a l'objecte de tractar de la constitució d'una societat pro art i literatura, s'acordà la publicació d'una crida, de la qual extraïem ço que segueix:

"No sols de pa viu l'home, avui ja es diu vulgarment, però en la pràctica de la vida es contradiu, majorment i quasi en absolut en ço que a vida corporativa fa referència".

"Els artistes i literats, residents a Valls, poden encarregar-se dels treballs d'organització, i els vallencs allunyats i tota persona que senti simpatia per la nostra obra ens pot prestar la seva col·laboració contribuint moral o materialment a l'obra d'enaltiment espiritual de la nostra ciutat".

"Entre tots podem dur a terme la celebració de concursos, exposicions, conferències, vetllades musicals, actes humorístiques de bon gust, funcions teatrals, esplais literaris, sessions d'art religiós, folk-lorisme, excursionisme, no pedestrisme, entenguí's bé, sinó aquell excursionisme de caràcter útil espiritualment i física que recull en passar un brot de romaní, una cançó, un petit fòssil, una tradició, etc., que ens permeti copsar

MEDITACIÓ

tota la bellesa, tota la poesia de les nostres muntanyes, constituint a l'enssem un arxiu, un museu que tingui el dia de demà l'encís de les coses recollides amb l'amor senzill i la constància que les fa sublims".

"Som un estol de vallencs decidits a començar la nostra actuació. Actuant descobrirem nous elements les aptituds dels quals avui desconeixem, que vindran a engrossir la nostra agrupació".

"Admirarem els que considerem mestres, estimularem els que creguem aptes, i estimarem les ingènues flors de nostra terra pel sol fet d'ésser val·lenques".

"Intentarem més endavant la publicació d'una revista o butlletí de la nostra associació on domini el sentit de bellesa, serietat i distinció amb què procurarem revestir tota obra nostra".

Signen l'allocució: *Pere Català, Joan Roig, Eduard Castells, Rafel Castelltort, Carles Gerhard i Josep M. Màndoli.*

Saludem amb satisfacció aquest novell grup de treballadors de la terra.

—Amb el títol de "Genealogia de la família Prat de la Riba", el reverend Mossèn Gabriel Ollé, rector de Bigues, ha publicat una interessant monografia.

—Ha sortit el primer quadern d'"El Tresor artístic de Catalunya", que es publica sota la direcció de Joaquim Folch i Torres. Llibreria Catalònia.

—Maria-Antònia Salvà, l'exquisida poetessa mallorquina, prepara un nou volum de versos.

—Josep Lleonart té a punt d'enllestir la versió catalana del Tasso.

—La "Biblioteca Damisella" ha publicat un altre volum, titulat "La Puntaire", de Clovis Eimeric.

Matí boirós... Pins... Olivets... Cipressos...!
I tot sant... Tot en calma. Satisfet!
I jo que, com el so i el flam i el pèlac,
sóc pur fer-me i desfer-me, em sento Fet!
I és una mena d'infinít contagi...
I és una invasió total del Tot...
Tot m'és mar i jo esponja... Panteisme!
I...—O! inútil diví!—Silenci... Mot!

B. BARCELÓ, C. M.

IMP. ALTÉS

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

Instal·lacions elèctriques, aigua i gas
RAFEL SALA.—Corts Catalanes, 451.

Pelleteria

LE RENARD.—Corts Catalanes, 614.

Ceràmica i Rajoles

CASIMIR VICENS.—Tallers, 72.

RIBAS I FERRER. B. REGINA
Novelles escollides.—Muntaner, 65

Mantons Manila i Mantellines

C. FONT.—Call, 1.

Llaneria i Sederia

CASA PUIG.—Call, 9.

Camiseria.—Boqueria, 36 i 38

RODRIGUEZ & FERRER

Articles Fotogràfics i Ràdio
PÉREZ I SÀBAT.—Fontanella, 18.

Art. Fotogràfics i treb. de Laboratori
E. PICAZO.—Jovellanos, 4.

Articles fotogràfics i ràdio
V. CALDÉS ARÚS.—Salmerón, 140.

Articles Viatge i Pell

LA MUNDIAL.—Salmerón, 153.

ANTIGUITATS D'ART

Carrer del Call, 28, pral.

R. ABELLÓ.—Ronda S. Antoni, 48.
Làmpares menjador, des de 10'90

Cristalleria i Alumini

CASA ACAR.—Ronda S. Antonio, 60.

Taller de OPTICA, J. PUIGORIOL
Carrer Muntaner, 56

SALA PARÉS
Establiments **MARAGALL**
Patricxol, 3 i 5 - BARCELONA

MOBLES FRADERA

Fradera i Ribas, s. en c.

Fabricació pròpia

Vendes a termes.
Condicions especials pel
pagament immediat.

Exposició, Despatx i Tallers:
Calabria, 94 - Tel. 968-H
BARCELONA

RAMON SUNYER
JOIER

Corts Catalanes, n.º 643
Telèfon 813-S. P. - BARCELONA

F. CARRERAS CANDI

NARRACIONS
MONTSERRATINES

CONTÉ ENTRE ALTRES:

La roca del Gegant
encantat - Lo senyal
del Cap de Mort - Lo
Cavall Bernat - Lo
Vall-Mal - Lo drama
de Sant Miquel - Lo
fals ermità de Mont-
serrat - Lo bandoler
de Montserrat.

Vol. de 400 pàgs. il·lus-
trat amb 35 gravats

IMPRENTA ALTÈS
ANGELS, 22 I 24

Pren: 2 ptes.

FOTOGRAVATS

TRICROMIAS-AUTOTIPIAS

CALÇATS

ALFONS
RASPALL

Es serveix
bé, bo
i a bon preu

Portaferrissa, 13
BARCELONA

CAMALÓ

LLUNES I MIRALLS, Lauria, 9
BARCELONA

RELOTGERIA
«EL MARINO»

EL MILLOR RELLOTGE SUIS DE PRE-
CISI Garantit per deu anys i únic
que durantels cinc primers s'adoba de
franc en tota mena d'espatllaments

PER A ENCARRECS:

Jaume Roca, Ordre, 136. - Sant Andreu.
Josep Torruella, Ripollés, 73. - Sant Martí.
Merceria Bell Caprici, Carmel, 50. - Les Corts.

CENTRAL I TALLER D'ADOBES:

Jaume Fonollosa, Canvis Vells, núm. 8.
Bisuteria fina. - **BARCELONA**

XUMETRA, S. A.

Ceràmica

i

Rajoles

Bruch, 58
BARCELONA

Fàbrica de Llonganisses,
la millor de la nostra terra.

TELEFON { A SEU D'URGELL, N.º 12
A BARCELONA, N.º 2023-
SITGES, N.º 1383

Demaneu a tot arreu la marca

“ELS PIRINEUS”
Quingles i Escaler

CASTELLCIUTAT
(Seu d'Urgell)

15/172